

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria bisericii universale (secolele 11–16.)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Reformată și Muzică
1.3. Departamentul	Teologie Reformată și Muzică
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	TEOLOGIE REFORMATĂ DIDACTICĂ
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria bisericii universale (secolele 11–16.)				Codul disciplinei	TLM1302
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. univ. Dr. Lukacs Olga				
2.3. Titularul activităților de seminar			Prof. univ. Dr. Lukacs Olga				
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					43
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					9
Tutoriat (consiliere profesională)					7
Examinări					4
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				84	
3.8. Total ore pe semestru				126	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Cunoașterea noțiunilor istorico-teologice fundamentale și capacitatea de orientare cronologică în principalele etape și evenimente ale istoriei teologiei
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de curs; posibilitate de proiectie; acces la materiale didactice digitale. Participare obligatorie (maximum 2 absențe); implicare activă; lectură prealabilă din sursele desemnate.

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Aplică cunoștințe despre comportamentul uman. - Promovează activități religioase. - Interpretează texte religioase. - Întărește comportamentul pozitiv.
Competențe transversale	- Aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare. - Dă dovadă de curiozitate. - Practică ascultarea activă.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	- Studentul cunoaște principalele procese ale istoriei Bisericii din secolele XI–XVI, mișcările de reformă bisericească, precum și premisele, direcțiile și consecințele Reformei. - Este capabil să analizeze evenimentele istorice din perspectivă teologică și socială; - Studentul descrie într-un mod sistematic și rațional conceptele religioase și teologice, făcând trimitere la evoluția lor istorică, și le explică într-o manieră critică și argumentativă.
Aptitudini	- Studentul este capabil să analizeze texte istorice și fragmente de surse, să compare diferitele direcții ale Reformei, precum și să realizeze prezentări structurate (orale și scrise); - recunoaște interacțiunile dintre Biserică și societate. - Studentul analizează într-un mod sistematic teoriile și conceptele teologice și acceptă dialogul pe teme controversate, manifestând toleranță religioasă și căutând baze creștine comune între diferite grupuri religioase.
Responsabilități și autonomie	- Studentul este capabil să prelucreză în mod independent literatura de specialitate, să formuleze o întrebare de cercetare și să își prezinte rezultatele în mod responsabil, respectând normele științifice de citare. - Este capabil să desfășoare cercetări independente de istorie bisericească pe baza literaturii de specialitate fundamentale. - Studentul gândește critic, respectă și urmează teoriile, doctrinele și prevederile juridice bisericești, evitând erorile dogmatice și acceptând noi perspective în limitele dogmatice și ale dreptului canonic.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Prezentarea cuprinzătoare a istoriei Bisericii de la cumpăna primului mileniu până la consolidarea Reformei, cu accent deosebit pe conexiunile instituționale, spirituale și de istorie socială ale secolelor XI–XVI.
7.2 Obiectivele specifice	Identificarea caracteristicilor mișcărilor pre-reformatoare și reformatoare; analiza interacțiunii dintre Biserică și societate; înțelegerea formării și răspândirii curenților confesionale (luteran, reformat, elvețian, anglican, radical); interpretarea răspunsurilor Reformei catolice / Contrareforme

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Reforma gregoriană și lupta pentru investitură	Prelegere; analiză de surse ghidată; discuție	Abordare cronologică și centrată pe probleme; fixarea conceptelor-cheie; hărți conceptuale
Epoca dublei și a triplei papalități, sinoadele de reformă		
Dezvoltarea scolasticii și a misticii în secolele XII–XIV		
Erezie și Inchiziție în Evul Mediu		
Istoria monahismului medieval		
Mișcări pre-reformatoare: catarilor, valdenzilor și albigenzilor		
Mișcări de reformă în secolele XIV–XV: John Wyclif și Jan Hus		
Viața și activitatea reformatoare a lui Martin Luther		
Zwingli și Reforma elvețiană		
Viața lui Jean Calvin și Reforma de la Geneva		
Aripa radicală a Reformei: anabapțiștii și hutteriții		
Reforma engleză		
Reforma în Franța		
Reforma catolică sau Contrareforma catolică (Conciliul de la Trento, iezuiții)		
Bibliografie: Fazekas Sándor – Gálfi Emőke (szerk.): <i>Reformáció és megújulás a 16. században</i> L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2020 Pálffy Géza – Varga Szabolcs (szerk.): <i>Egyház és hatalom a kora újkorban</i>, Magyar Tudományos Akadémia BTK, Budapest, 2022 Gábor György (szerk.): <i>Középkori kereszténység és modern értelmezések</i>, Attraktor Kiadó, Máriabesnyő, 2021 Bitskey István: <i>Katolikus megújulás és ellenreformáció Közép-Európában</i>, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2020 Balogh Margit (szerk.): <i>Egyház, társadalom, kultúra a középkor és kora újkor határán</i>, MTA BTK – Gondolat Kiadó, Budapest, 2023 Lindberg, Carter: <i>A Brief History of Christianity</i> Wiley-Blackwell, Oxford, 2021 (3rd ed.) Pettegree, Andrew: <i>The Reformation World</i> Routledge, London–New York, 2020 (2nd ed.) Gerdmar, Anders – McGrath, Alister E. (eds.): <i>The Reformation in Historical Perspective</i>, Oxford University Press, Oxford, 2021 Vezérfonal az egyháztörténet tanulmányozásához (SRHE – Hernád Kiadó) Dienes Dénes szerk, Sárospatak 2024. Juhász István: <i>Jézus Krisztus egyháza</i>, Kolozsvár 2015 Dienes Dénes: <i>A reformáció</i>. Sárospatak: Hernád Kiadó, 2008. Jos Colijn: <i>Egyetemes egyháztörténet</i>. Sárospatak, 1997. Szántó Konrád: <i>A katolikus egyház története</i>. II. Bp. 1984. Söveges Dávid: <i>Fejezetek a lelkiség történetéből</i>. Pannonhalma, 1993. Tony Lane: <i>A keresztyén gondolkodás rövid története</i>. Budapest, 2001. Alister E. McGrath: <i>Kálvin</i>. Budapest, 1996. James North: <i>Az Egyház történet</i>. Pünkösdtől napjainkig, TCM. 2001. Marton József: <i>A keresztyén újkor</i>. Marosvásárhely, Mentor Kiadó, 2006 Török József: <i>Egyetemes egyháztörténelem</i>, Szent István Társulat, Budapest. 1999. Owen Chadwick: <i>A reformáció</i>. Budapest, 1998.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Lupta pentru investitură	Lucru în grup; prezentări ale studenților; dezbattere; fișe de lucru	Competențe de seminar: argumentare, citare, critică a surselor; sinteză reflexivă
Captivitatea avignoniană a papilor		
Particularitățile ordinelor mendicante medievale		

Formarea cavalerului medieval și a ordinelor sociale		
Trăsăturile comune ale mișcărilor pre-reformatoare		
Lucrările fundamentale ale lui Luther		
Organizarea bisericească a lui Calvin și <i>Instituțiile</i>		
Doctrina lui Zwingli despre botez și Euharistie		
Anabapțiștii din Münster, Rakow		
Ignațiu de Loyola și ordinul iezuit		
Reforma în Anglia		
Familia Medici și Reforma		
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul și metodologia disciplinei sunt în concordanță cu așteptările profesionale ale comunităților epistemice din domeniul istoriei bisericești și al teologiei, în special ale specialiștilor în istorie bisericească, pedagogie religioasă și educație teologică. - Tematica cursului acoperă acele perioade istorice fundamentale, concepte și cadre de interpretare care sunt indispensabile pentru studenții implicați în formarea teologică și de pedagogie religioasă și care fac parte din canonul istoriei bisericești acceptat de asociațiile profesionale de specialitate. - Disciplina contribuie la formarea acelor competențe care asigură cunoștințele de bază, capacitățile analitice și atitudinea profesională responsabilă așteptate de către angajatorii reprezentativi ai domeniului, precum instituțiile de învățământ bisericesc, școlile confesionale, organizațiile ecleziale și instituțiile culturale. - Analiza surselor, metodele comparative și sarcinile care presupun procesare independentă, aplicate în cadrul cursului și al seminarului, corespund cerințelor cercetării contemporane în istoria Bisericii și practicilor din învățământul superior, sprijinind socializarea profesională a studenților în mediul academic și educațional.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea sigură a tematicii și a conceptelor de bază; recunoașterea conexiunilor istorice	Examen scris (test + întrebări de tip eseu scurt)	Notarea se face de la 1 la 10. În cazul obținerii notei de promovare, se pot adăuga maximum 2 puncte suplimentare, care pot fi obținute din chestionare (quizuri) și din activitatea desfășurată în cadrul cursului.
	Activitate regulată la curs; îndeplinirea unor sarcini scurte de verificare	Sarcină scurtă / quiz (de exemplu, verificare la începutul orei).	Valoare maximă: 20% din nota examenului, calculată separat.
10.5 Seminar/laborator	Prelucrarea literaturii de specialitate; critica surselor; prezentare structurată.	Prezentare de seminar (minimum 30 de minute) + dezbateri.	Nota de seminar este calculată separat. Nota maximă este 10. Din aceasta, prezentarea (PPT) reprezintă 50%. Evaluarea se face în toate cazurile pe o scară de la 1 la 10.
	Abilități de redactare cu caracter științific; norme de citare; argumentare coerentă.	Elaborarea unui studiu scris, bazat pe cel puțin cinci surse de specialitate cu caracter științific, care respectă cerințele academice de citare și de	Nota de seminar este calculată separat, cu un maxim de 10. Din aceasta, lucrarea de casă reprezintă 50%. Dacă nota lucrării de casă nu atinge pragul de promovare, seminarul nu

		formă. Această cerință este eliminativă.	este considerat promovat, ceea ce duce la examen de reanță sau la reînscierea la disciplină în anul următor
10.6 Standard minim de performanță			
Condiția pentru promovarea cu succes a disciplinei este îndeplinirea tuturor cerințelor acesteia. Studentul trebuie să obțină cel puțin calificativul suficient (5) atât la curs, cât și la activitățile de seminar. Evaluarea cursului se bazează pe examenul scris, în cadrul căruia studentul demonstrează cunoașterea conceptelor de bază ale materiei, a conexiunilor istorice și a principalelor procese istorice. Condițiile pentru promovarea seminarului sunt: - participarea activă la ore (maximum două absențe nemotivate), - susținerea unei prezentări de seminar de minimum 30 de minute pe una dintre temele stabilite, - precum și elaborarea unei lucrări scrise independente, bazate pe cel puțin cinci surse de specialitate cu caracter științific, care să respecte cerințele academice de citare și de formă. Disciplina nu poate fi promovată dacă studentul nu atinge cerințele minime la oricare dintre elementele de evaluare ale cursului sau ale seminarului.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă		
			

Data completării:
20.09.2025

Semnătura titularului de curs

Prof. univ. Dr. Lukacs Olga

Semnătura titularului de seminar

Prof. univ. Dr. Lukacs Olga

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".